

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 3-3878
NO. 200. — STEV. 200.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 26, 1931. — SREDA, 26. AVGUSTA 1931

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX.

NAPREDNO DELAVSTVO PROTI VLADNEMU NAČRTU

KONFERENCA ZA PROGRESIVNO AKCIJO SE NIKAKOR NE STRINJA S PREDSEDNIKOVIM NAČRTOM

Predsednik je že pred poldrugimi letom izjavil, da je kriza prestana, zdaj je pa začel opozarjati na strahote bližajoče se zime. — Pomoč javnih in privatnih dobrodelnih agentur se je le slabo obnesla. — Na milijone otrok je slabo prehranjenih. — Hoover noče ničesar slišati o zavarovanju proti nezaposlenosti.

Conference for Progressive Labor Action je vložila odločen protest proti najnovejšemu načrtu za pomoč nezaposlenim. Pred pol drugim letom je izjavil predsednik Hoover, da je konec depresije, — zdaj pa priznava, da se bliža sila svojemu višku ter da bodo prihodnjo zimo zavladale strašne razmere, ako se ne dobi sredstev za takojšnjo pomoč. To je vsekakor revolucionaren napredok naše sedanje administracije. Hooverjev načrt za pomoč nezaposlenim je neprimeren in v gotovih ozirih tudi poniževalen. Vsi napredni delavci bodo odločno nastopili proti njemu.

— Predvsem je rečeno v načrtu, da je dosedaj zadostovala pomoč privatnih in javnih agentur ter da je preprečila resnično bedo.

— To je vsekakor nesramna laž. Dosti odraslih je umrlo lakote, in na milijone otroke v Združenih državah je slabo prehranjenih. Predvsem so prizadeti otroci premogarjev v državah Ohio, Pennsylvania, Kentucky in West Virginia. To Hoover prav dobro ve, saj so ga o tem informirali njegovi lastni preiskovalci.

— Hoover ne priporoča drugega kot nekoliko tesnejše sodelovanje že obstoječih agentur. Nič bi ne rekli, če bi priporočil kako uspešno vladno akcijo. Ker "veliki človekoljub" tega ni storil, je s tem jasno pokazal, da je precej brezbržen napram nepopisni revščini, v katero je zašel velik del ameriškega prebivalstva.

— Hoover vztraja pri načelu, da se morajo vzeti za delavca, ki ne more dobiti ne dela, ne zasluga, dobrodelne družbe in mu pomagati, da se bo borno preživel in za silo oblekel. S tem hoče doseči, da bi delavci ne zahtevali radikalnejših odredb, naprimjer zavarovanja proti nezaposlenosti ali pa starostne pokojnine.

— Ko je Hoover sestavljal svojo pomočno komisijo, je odkrito pokazal svoje sovraštvo napram vsaki resnični socijalni reformi.

— Načelnikom komisije je namreč imenoval W. S. Gifforda, predsednika American Telephone & Telegraph Company. Kot svetovalca mu je pa pridelil razen drugih tudi uradnika Ameriške Delavske Federacije, Williama Greena in Mathew Wolla. Oba sta znana kot zagrizenega sovražnika socijalnega zavarovanja.

BOSTON, Mass., 25. avgusta. Danes je govoril tukaj pred bratovščino, železničarjev predsednik Ameriške Delavske Federacije, Wm. Green. Rekel je, da voditelji industrije še vedno čakajo, da se bo zgodil kak čudež, ali da se bo usoda sama od sebe predrugačila.

— Oni, ki lastujejo industrijo oziroma jo vodijo, niso storili ničesar za izboljšanje položaja nezaposlenih, — je rekel Green. — Voditelji industrije se menda še zdaj ne zavedajo resnosti situacije. Javno jih dolžim brezbržnosti, ker drže roke križem v tako resnih trenutkih. Za vedno glasnejše apele javnosti se niti ne zmenijo.

Kitajska je podobna grobnici

DUHOVNIK O VZROKIH ZLOČINA

Na veliki skupščini v New Yorku, ki je bila sklicana v protest proti zločinskemu valu, je govoril tudi Reverend Coughlin iz Detroita.

V pondeljek se je vrnilo v newyorskem Madison Square Garden veliko zborovanje, katerega se je udeležilo na tisoče in tisoče ljudi. Nastopili so govorniki, ki so v ognjevitih govorih obsojali prohibicijo in druge vrzoke zločinskega vala, ki se je razširil po vsej državi.

Kot govornik je nastopil tudi Rev. Charles E. Coughlin iz Detroita ter imel ognjevit govor, ki je bil broadcastan z raznih brezplačnih postaj.

— Mi se zgružamo nad umorom ljudi — je dejal — ki so bili žrtvovani na oltarju osemnajstega amendmenta.

— Pred štirinajstimi leti je zavel val preko naše dežele, ki je odnesel našo odritosrčnost in našo resnost. Naši vojaki so se borili za svobodo in demokracijo v Franciji, dočim smo mi podlegli valu, ki nam je prisnel osemnajsti amendment.

— Oni val nam je prinesel takovane "reforme", dočim danes vemo, da je treba te reforme reformati. Predstili so nam krasno sliko, kako se bodo naše ječe izpraznile, kako bomo imeli vsega dovolj prostornine, da bi lahko spravili v neko kraljevsko postavo in lastne besnice.

— Postavili nam pa ni dala svobode in ne blagostanja, pač nas je pa povedala v najnizje nizine zločinstva. Naše jetnišnice niso dovolj prostorne, da bi lahko spravili v neko kraljevsko postavo in lastne besnice.

In tako je nastal najzagotonitejši položaj. V bankah je na milijone in milijon dolarjev, dočim je šest milijon ljudi brez dela in zasluga,

NOVO ANGLEŠKO MINISTRSTVO

LONDON, Anglija, 25. avgusta: — Ramsay MacDonald je sestavil koalicjsko ministrstvo, ki ga tvorijo sledeči člani:

Ramsay MacDonald (laborit) ministriki predsednik;

Stanley Baldwin (konservativ), predsednik tujnega sveta;

Philip Snowden (laborit), zakladnik;

Sir Herbert Samuel (liberal), notranje zadeve;

Lord Sankey (laborit), veliki kancler;

Lord Reading (liberal), zunanjje zadeve;

Sir Samuel Haare (konservativ), tajnik za Indijo;

J. H. Thomas (laborit), tajnik za dominije in kolonije;

Neville Chamberlain (konservativ), minister za javno zdravje;

Sir Philip Cunillif-Lister (konservativ), predsednik trgovskega sveta.

NEMŠKA LETALKA DOSPELA V IRKUTSK

MOSKVA, Sovjetska Unija, 25. avgusta. — Nemška letalka Marga von Etzdorf je na svojem poletu iz Berlina v Tokio dosegla v Irkutsk. Dosedaj ni naletela še na nikake ovire.

KUBA SE ŠE NI POMIRILA

Vstaši so baje zavzeli Santiago de Cuba. Pred poslopjem ravateljstva mestne elektrarne je eksplodirala bomba.

HAVANA, Kuba, 25. avgusta. — Na glavni ulici, baš pred poslopjem, koga lastnica je Compania de Electricidad, je eksplodirala davična bomba, ki je povzročila sicer dostrošča, toda le malo škode. Bomba je vrzena iz avtomobila, ki se je brez sledu izgubil v neki stranski ulici.

TAMPA, Fla., 25. avgusta. — Precej važno mesto Santiago de Cuba se nahaja v rokah vstašev. Tako so že vsaj izjavili tukajšnji zastopniki cubanskih vstašev.

Revolucionarji so zavzeli tudi mesto Sancto Spiritu v bližini mesta Santa Clara.

HAVANA, Kuba, 25. avgusta. — Iz province Oriente so dosegla potročila na manjših bojih, v katerih so bili usmrčeni trije vstaši.

Vlada je ponovno izjavila, da kontroliira položaj ter da je bila vstašja uspešno začrta.

URAVNAVA MADŽARSKIH FINANC

Ministrski predsednik je rekel, da bo madžarska vlada obdržala svojo dosedanje zunanjje politiko.

BUDIMPEŠTA, Madarska, 25. avgusta. — Novi madžarski ministrski predsednik grof Karoly je rekel dapes, da bo prva in poglavita naloga nove vlade, odstraniti finančne in gospodarske težke dežele.

Ta cilj bo skušala vlada dosegči s svojimi lastnimi prizadevanji in lastnimi sredstvi. Izdatki bodo kolikor mogoče znižani, davki pa zvižani, seveda v pravilnem razmerju.

Gledate zmanjšanje politike bo tudi novi vlada zasledovala isto smer kot prejšnjina. Le prijateljski odnos z Italijo se bodo še bolj poglabljali. Vzdržano bo tudi prijateljstvo z Nemčijo, istočasno bodo pa obnovljene poskusi, da se izboljšajo odnos s Madžarsko in Francijo.

Anglija in Amerika sta se vedno zanimali za Madžarsko, in upati je, da tudi v bodoče ne bosta izpremenili te svoje politike.

SPORAZUM MED VATIKA- NOM IN KVRINALOM

VATIKANSKO MESTO, 24. avgusta. — Danes se je papež ponovno posvetoval z jezuitom Venturijem, in kmalu nato je bilo uveljavljeno, da bo kmalu sklenjen popoln sporazum med Vatikanom in italijansko vlado. Jezuit Venturi, ki je izborni diplomat, je igral pri pogajanjih najvažnejšo vlogo.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

6000 DELAVCEV BO ODŠLO IZ U. S. V RUSIJO

Skoro vsi bodo vzeli seboj svoje družine ter se bodo tam stalno nasebili. — 2000 jih je že najetih.

Amtrig Trading Corporation je včeraj objavila, da se bo do konca tekugega leta izselil v Sovjetsko Unijo nad šest tisoč izvezbenih ameriških delavcev. Rusija hodi namreč završiti svoj petletni nárt, pa ji manjka izvezbenih delavcev.

Včetna delavcev je sklenilo pogodbe le za dve člzdroms za tri leta, toda skoro vsi bodo vzeli svoje družine seboj, in znamenje, da se tam zavestno nasebili. V Rusiji bodo delavci istih pravic kot tam rojeni delavci: socialnega zavarovanja, potrebnega razvedriva oziroma zavabe v vlogi otrok. Skoro vsi, ki se bodo podali v Rusijo, so izvezbeni: premogarji, železniški delavci, zidarji, tesarji itd.

Zaenkrat je najetih že dva tisoč delavcev. Rekrutirali so jih v premožavnih Pennsylvanije, Ohio, West Virginije in Illinoisa; kovinarji bodo šli iz Montane, Utaha in Pennsylvanije. Zidarji in drugi rokodci bodo prišli iz raznih delov Združenih držav. Skoro vsi so bili rojeni v Evropi, pa so v Ameriki od petih do dvajsetih letih.

Na delo ne bo nične sprejet, ki nimata izvezbenosti v ameriški industriji.

Amtrig Trading Corporation, (napoludarna ruska trgovska družba) je dobila od 10,000 delavcev ponudbo oziroma prošnje za izselitev v Rusijo.

GIFFORD JE ŽE NA DELU

Predsednik ameriške telefonike in brzovne družbe je prevzel službo, ki mu jo je poveril predsednik Zdr. držav.

Walter S. Gifford, predsednik American Telephone & Telegraph Company, se je odzval pozivu predsedniku Hooverju ter postal načelnik obvelečenih ljudi, ceji roji muh, ki širijo malarijo in druge bolezni.

Pedteset Kitajcev in inozemcev je

osnovalo podružnično komisijo za

pomoč poplavljencem. Podružnični

načeljuje episkopalni škof Logan R. Roots.

Po priljubljenih cenitvah bi komaj zadostoval million petstotisoč ameriških dolarjev za mesec dni trajajoč prehrano in obliko nesrečnikov. V te stroške pa niso vsteta zdravil.

Pridelek čaja v osrednjem delu Kitajske je popularna umet. Ker je komaj en odstotek inozemskih pastirskih pism načrtnega kardinala Seguro. V Vatikanu zavarovane proti povodni se škode niti prečiniti ne da.

Pri nas naloženi zneski prinašajo obresti po

4%

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na izdanih potrdilih. Naslovljenci prejmejo toraj denar doma, brez zamuda časa, brez nadaljnih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljencev in ligom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljaljem v dokaz pravilnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreč, pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih pogajajih tudi na sodnji v starci domovini.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
New York, N. Y.
Telephone Barclay 7-0380 ali 0381

LAKOTA JE PRITIRALA NESREČNIKE DO SKRAJNOSTI

HANKOV, Kitajska, 25. avgusta. — Danes so se pojavila znamena še večje nesreče, namreč strahovitega tajfuna, ter povzročila panico grozo med sestradianim in obupanim prebivalstvom.

Zdaj je čas velikih viharjev — tajfunov — in kar je voda pustila, potrebuje viharji uničiti. V Hankovu, Vučangu in Hunyangu je nepoškodovan le malo število precej trdnih zgrajenih poslopov, ki se tajfunom najbrž ne bodo mogla ustavljati.

Nekaj časnški poročevalec se je z letalom dvignil trd preplavljeno ozemlje in je sporčil, da so hribi podobni malim otokom, na katerih kar mrzoli beguncem. Razen teh malih "otkov" pa ni mogoče drugega videti kot silno valovočno in umazano vodo površino.

Begunci nudijo strašno sliko. Obleteni so v cunje, in skoro vsaki drugi drugi

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
616 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50
Subscription Yearly \$6.00.		

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dopisni brez podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli po Money Order. Pri spremembri kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališča naznani, da hitreje najde mo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHElsea 3-3878

LIGA NARODOV NA DELU

V Beli hiši je zavladalo precejšnje zadovoljstvo, kajti izvršil svet Ameriške Delavske Federacije je izjavil, naj se Združene države pridružijo mednarodnemu razsodišču.

Zanimivo je dognati, kaj je napotilo do tega Ameriško Delavsko Federacijo, ker je bila napram temu vprašanju vedno nevtralna. Naenkrat je pa izjavil predsednik Green, da je izvršil svet, ki je zboroval v Washingtonu, priporočil, naj Amerika pristopi k mednarodnemu razsodišču.

Prijatelji Lige narodov zamorejo smatrati ta sklep za svoj velik uspeh.

Kakšen vpliv bo pa imel sklep na kongres, se bo še le pozneje dognalo.

Priklučitev k mednarodnemu razsodišču bi bila prvi korak k vstopu v Ligo narodov.

Ligo smatrajo njeni prijatelji za rešiteljico bivših zaveznikov in za odrešenico sveta.

Na vsak način in za vsako ceno hočejo spraviti ladjo Strica Sama v razburkano evropsko vodovje.

Amerika je udeležena že pri raznih evropskih zadevah. Toda ta njena udeležba je prostovoljna.

Njen cilj je pomagati pri izboljšanju svetovnega gospodarstva, razjasniti splošen položaj, zbližati narode ter jih pobotati med seboj.

Če bi se Amerika po Wilsonovem receptu že pred leti pridružila Ligi narodov, bi bila danes že močno zapletena v razne evropske zadeve, in najbrž bi bil moraliti Stric Sam že parkrat za druge narode v ogenj po kostanj.

K sreči je pa v kongresu par mož, ki više cenijo dobrobit svoje dežele kot pa osveto — in dobičkažljnost raznih evropskih mogotcev.

Bivši senator Root, ki je nekak duhovni ustvaritelj mednarodnega razsodišča, si je na vse kriplje prizadeval v senatu omiliči odpor proti razsodišču.

Tako se je naprimer v to svrhu podal v Ženevo, kjer se je posvetoval s francoskimi in angleškimi člani mednarodnega razsodišča.

Domov se je vrnil z novo formulo, ki naj bi jamčila Združenim državam vso varnost v slučaju pristopa.

Na podlagi te formule je priporočil Hoover senatu, naj sprejme predlog glede ameriške priključitve k razsodišču, dočim se senat ne more in ne more navdušiti za Rootovo formulo. Bodočnost bo še pokazala, če bo stališče izvršilnega odbora Ameriške Delavske Federacije omajalo senat v njegovih dosedanjih sklepih.

Dogodki, ki so se odigrali zadnje mesece v Evropi niso ničkaj hodični za pristop Amerike k razsodišču.

Kajti če bi bila Amerika članica razsodišča oziroma Lige narodov, bi ne mogel Hoover predložiti svojega načrta za enoletni moratorij.

Morda se bo spomnil tega dejstva, ko se bo zadeva zopet pojavila v senatu?

SOLNCE IN GOLŠA

V švicarskem zdravilišču v Davosu imajo zavod, kjer proučujejo golgo. V tem zavodu so ugotovili, da obstaja med golgo in solnecem zvezna zvezna. V alpskih krajih je namreč golšavost zelo razširjena na senčni strani gora, na južni solnčni strani pa je mnogo manj. To okolnost pripisujejo vplivu ultravioletnih sončnih žarkov.

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda v Ameriki! — Naročajte ga!

Iz Slovenije.

Smrtna nesreča dunajskega inženirja Detrisa pri Savici.

Pri Slapu se je smrtno ponesrečil 64-letni inženir Rudolf Detris, rojen v Jägerndorfu v Šleziji, pristopen v Stockerau na Dunaju.

Inženir Detris se je pripeljal z avtobusom z več letovišči z Bledom. Pri bifeji SPD je izstopil in okoli 14.30 odšel z drugimi izletniki k slapu Savice v družbi svoje žene Pavle, hčerke Elizabete in svoje sestre. Ko si je ogledal slap pri vrhu, je odšel nazaj po isti poti in se ustavil nižje dol, odkoder je prav lep razgled na Bohinjsko jezero. S seboj je imel fotografski aparat, ker je hotel fotografirati Bohinjsko jezero. Prestopil je živno ograjo in postavil aparat na okno planote. V tem trenutku pa mu je že spodrljno na mokrih tleh in je padel v okoli 50 m globok prepad.

Na kričanje Detrisove žene, hčerke in sestre na pomoc je prvi prihitek na kraj nesreče poročnik Stanislav Pišler z dvema graničarjem in ukrenil vse potrebcn za rešilno akcijo. V to svrhu so morali napraviti čez Savico most, da so ga prenesli čez Slučajno sta bila v bližini zdravnika dr. Miroslav Šlebinger iz Zagreba in dr. Kalmán iz Novega Sada, ki pa nista ponesrečencu mogla rešiti življenja. Inženiru Detrisu je nameři pri padcu počila lobanja in si je tudi zlomil desno nogo nad kolnom. Živel je še eno uro nad tedni. Ko so ga našli v prepadu, je krčevito držal aparat v rokah.

Materi je ukradel knjižico s prihanki pokojnega očeta.

O prilik kontrole v hotelu "Slon" je bil 14. avgusta davi od 6. ajetiran v sobi št. 76 radi splošnega suma po kratkem zasliševanju, pri katerem je zapletel v protislovja, 19-letni Albert Zrnec, rojen Nemčiji, pristopen na Ježico, samski kovački pomočnik, stanujec pri materi v Stožicah.

Službeni detektiv je Zrnec, ki je že po zunanjosti vzbujal sum, opazoval že dan poprej v Dalmatinovih ulicah v poime na Kongresnem trgu. Zrnec je bil oblesen v ekscentrično čisto novo obliko, kar je povzročilo, da se ga je detektiv davi pri liku kontrole bliže ogledal.

Zrnec se je vpisal v zglašilnem listu kot Engelbert Srnec, rojen leta 1901 v Ljubljani, s stalinim bivališčem v Ljubljani. Pri kontroli se je na raznina vprašanja zapletel v protislovja, tako da je bil detektiv prepričan, da nima čiste vesti. Nato ga je izpravševal še naprej tako dolgo, da je priznal, da si je nabavil obliko, ki jo je imel na sebi, 10. avgusta z denarjem, ki ga je ukradel materi. Domna je vlomlj v zaklenjenem omoru in se podal s hranilno knjižico svojega pokojnega očeta Matveja v Mestno hranil, kjer je dvingal 8000 Din. Knjižica ni bila vinkulirana in so mu denar brez nadaljnega izplačali.

Pri takih izvršenih preiskavah so našli pri njem 2000 Din gotovine, dozno alpske za cigarete, kovinasto zapestno uro, pozlačeno brošo za ovratnice, zlat prstan, 18 nabojek za pasjo pištolo in še več drugih drobnarji, ki si jih je nakupil, ko je prejel denar v Mestni hranilnici.

Gostinsko društvo so ob 1. uru zapustila pogorišče, požarno stražo je Kakor smo že omenili, ni od skedenj ostalo prav nič, od hiš pa samizdovi. Ožgane stene in dimniki štrlijo v zrak, okrog katerih žalostno hodijo pogoreli. Vsi pogoreli so po tej nesreči močno prizadeti.

Gostinsko društvo so ob 1. uru zapustila pogorišče, požarno stražo je

prevzel domači društvo, ki je s svojo motorko gasilo do 5. ure zjutraj. Z zadovoljstvom poudarjam, da je domača motorka brezhibno delovala. Že pri požaru v Nadlesku je vzbujalo delovanje te motorke veliko zanimanje, kjer je tudi 6 ur brezhibno delovala.

Škodo, ki je nastalo zarad požara, je od župana sestavljena komisija ocenila na 268,250 dinarjev. Zavarovali so po pogoreli samo zato, da je vrednost vsoto 64,000 Din.

Res, žalostno je, da tako številne nesrečne ljudi ne spomenujo, da bi primereno zavarovali.

Da se pogorišče čimprej občisti, je dal župan sosednjim vasem nalog, da menjajo pomagajo pri čiščenju, in poudariti je treba, da so se sedeset odvali enotno na delo, tako da bo pogorišče že v 2 dneh popolnoma občist.

Mladenci, ki je ušel streli.

13. avgusta proti opoldnju so se priceli zbirati nad Sv. Planino in Mrzlico temnošivi občaki, ki so naznali bližajočo se nevihto. V ozračju je šumelo, švigali so bliksi in kmalu nato se je med silnim viharjem vila plota z gosto točo, ki je pobila pobočja Sv. Planine. — Nejak minut pred 12. uro pa je udarila strela v kozolec posestnika Kar-

35-letnega sedlarja Ivan Strasserja iz Početja pri Ptijuje je osumljen, da je lomil v gostilni Otilije Hanželjevici v Podgorčah in ukradel večjo množino tobačnih izdelov in okrog 100 Din kovanega denarja. Strasser je tudi osumljen, da je vlomlj v župnišče pri Sv. Bolefenu v Slovenskih Gorah in odnesel duhovniški telar, želeno ročno biagajno, garnituro srebrne posode za sveto olje, dve malo poslati žilci za liturgične namenosti in še več malenkosti v skupni vrednosti 1250 dinarjev.

— 24-letni delavec Karel Godler iz Zverinjaka pri Brežicah je osumljen, da je vlomlj v župnišče pri Sv. Planino in Mrzlico temnošivi občaki, ki so naznali bližajočo se nevihto. V ozračju je šumelo, švigali so bliksi in kmalu nato se je med silnim viharjem vila plota z gosto točo, ki je pobila pobočja Sv. Planine. — Nejak minut pred 12. uro pa je udarila strela v kozolec posestnika Kar-

holandska novinarka o jugoslovanski ženi

Letošnjo poniad so obiskali holandski novinarji Jugoslavijo. Med toda dekle ni nikoli zavezano sprejeti predlagane.

Jugoslovanska kmetica je delavljala, nima pa najmanjšega zmisli za smotrence. Desetkrat dnevno bo šla iskat vode, mesto da bi jo takoj spokljala nabrala v velike posode za različne namene in jo tako domov nesla. Proti večeru se rada razgovarja s sosedami, pri tem pa ne počiva preslici in pletenje. Mlad delavec pa so se več ali manj nališili in se sprehaajo po vaski cesti.

Po večini kažejo preslice vedno lepe rezberje; mladi kmet jih rad pokloni svoji izvoljenki in mnogokrat je vdelano v njih malo zrcalo. S pletenjem v roki stopajo žene z mirmim dostojastvom na celu male karavane ščilnih gorskih konj, ki nosijo na leseni sedilih različno blago, užde pa so skoraj vedno vezene s pisanimi biseri. Najboljši vpogled v ljubljisko dušo pa dobija, ako te spremišljajo v enem izmed mnogoštevilnih etnografskih muzejev vodnik ali vodnica, ki tri različni pomeni fi garbar, rož in tičev, ki jih vtikejo zede in dekleta v svoje oblike. Iz tega sveta njih tradicije pride čez četrte ure morda zopet v posvetovalnico za nego dojenčkov in malih otrok, ki jih razveseli, kakor na pr.

v Beogradu, moderna, otroški duševnosti primerna stenska slikarja in kjer lahko vpiše svoje ime v knjigo gostov, za japonskim admiralatom, nizozemskim pisateljem ali znamen angleškim svetovnim potovalcem, ki so se vsi zanimali za delo žene v jugoslovanski kraljevini".

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. —

Uprava "G. N."

Zakon je kakor loterija, in poznam rojaka, ki je presneto slabu zadel.

In saj veste, kakšne so ženske: kmalo po poroki se je začela povzdigavati in dehati v njej svojega doberga moža.

— Sam Bog ve, zakaj sem te vzel — je rekla. — Oh, tine več, kako so me prosili, naj se poročim, še predno sem te videla in pozvala. Vedno so me prosili, vsak dan, od jutra do večera. Toda, jaz se nisem hotela, mislec, da bom res kaj dobrega dobila. Pa mi je vrag prinesel tebe na pot. O, zakaj sem se venjar poročila?

Možiček je nekajči pomisli in rekel pohlevno:

— No, toliko jih pa tudi ni bilo, ki so te prosili, da bi se poročila. Jaz vem samo za dva.

— Za katera dva? — je vzkljelo v nji, in že se je hotela, ko sršen zagnati vanj, mislec, da ji bo začel očitati kakše stare grehe.

— Samo za dva vem — je odvrl.

— Če in mati sta ste silla in prisila, da bi se poročila, v namenu, da se čimprej iznebita.

Peter Zgaga

— Gospodinja noč se mi je sanjalo, o vas. In pomislite, sanjalo se mi je, da sem vas zagnabil, — se je laskal okoli nje.

— Vidite, v sanjah ste pametnejši kakor zdaj, — mu je rekla.

— Žlice, ki nam jih je podarila tetka Neža, niso srebrne, temveč iz kositra.

— Kaj tako dobro pozna srebro?

— Srebro ne, pač pa teto Nežo.

— Zajak se pa oblačiš tako malomarno? Spominjam se tvojega očeta, ki je bil vedno brezhibno obladen.

— Zmotil si se, prijatelj, saj nosim vse oblike po svojem očetu!

— Kaj pa dela

MILAN PUGELJ:

OSAT

(Nadaljevanje.)

Tinica je zdaj rdeča, zdaj bleda, ob vratih stoji in zvija predpansnikov rob, silovito je vzradoščena, a poleg tega jo skrb, ker najbrž ni prav čedno počesana in ker nima na sebi najlepšega nedeljskega kričila. Posade jo za mizo, ali tam je ne gre beseda iz grla. Gleda v narocje, je le včas kradoma, kadar se zdi, da gotovo ne gleda mudi Mirtič proti njej, se ozre za trenotek v njegov obraz in ga bliskoma sprejeti s svojimi velikimi in sinjimi očmi. Sele pozneje ko se zavzame vsa družba za drug pogovor in oddite Tone v vežo in pred hišo in ona za njim, se prične oglašati s prijaznimi in radovednimi dekljškimi vprašanji.

— Ti! — se zanima, — kako pa, da si se tako nemadoma prijeljal?

— In se predno pričaka odgovora, rešuje vprašanje sama. — Dopust si dobr, dopust, ali ne?

In Mirtič ji pritridi: — Da! — Tih je, vedno misli nekaj drugega, kakor govoriti in posluša, boji se večera, domisli se, da se je tisto že dogodilo, da je že zadaj, ali posledica je hujša od dogodka. Večer je prijeten, jensko nemiren v dobro dve vročemu čelu in licu hladna sapa, ki diha nekod od severa.

— Ti — kramlja dekletce. — Zakaj pa nisi prišel v uniformi? In sabija? Kje imaš sabijo?

— Domna — odgovara Mirtič in njegov glas je ves truden in ubit.

— Tam, kljer službujem. Preokorna je na poti.

Tiho je zopet in dekletu se nemadoma zdi vse drugače na svetu, kakor je bilo včasi. Prej, ko sta se videla še vsak dan, jo je prijet vselej, kadar sta bila sama, za roke. In vedno in vedno je bilo prijetno, zdaj pa je vse tako mrtvo in pusto in vsakdanje. On sedi na klopi pred hišo, ona stopi pred njim in ne ve, kaj bi rekla, kaj bi počela, kam bi dejala roke. Misli prejdejo, ojunači se in sede tik njega na klop.

— Ti! — prične zopet. — Mati in oče sta rekla, da se pojdem v mestno učilišču. Pravita, da ni zate takata vsakdanja hrana, ko jo znamo pri nas pripravljati; jaz pa trdim, da je! Ali ni?

— Je! — pritridi Mirtič in sam čuti, kako bi bilo treba nekaj govoriti, nekaj povprašati, povediti, nekaj prijaznega, ljubezenskega napraviti. Ali nima besede, nima zmožnosti za zaljubljeno dejanje. In Tinica se hipoma domisli, da se je prijetilo v življenju njenega ljubezenca nekoj takem, kar mu je njo odtulio. In že vidi v mislih čemerino in napravljeno mestno gospodinjstvo, ki se košti pred njim v širokem klobuku in izpodkrypa njerovo ljubezen in srdo.

— Oh! — vadidne. — Zdaj pa vse vem, zdajle sem se šele domisila, zekaj si tak!

In on, ki čuti svojo krivo in ji ne more svoje usode razkriviti, se vznemiri in začudi:

— Kakšen, kakšen? — vpraša naglo, a dekletce že pohitova in pričoveduje trgoma in očitajo:

— Kaka druga, gospoška te je zmotila — o! Le naj te, le imej jo, jaz se pa ne bom nikoli omožila, ne bom nikoli srečna, pojdem v samostan... In vse tako dekljškovalno dalje.

Njemu se Tinica smili. Vzame njen levicu v roko, jo boža, jo položi v svojo levico, se oklene z desnicu dekljškega pasu in skloni svoje lice k njenemu. — Čemu? — vprašuje. — Čemu? — In sam ne ve, kaj hoče povedati. Težko mu je, sladko odurno, hladno zoperno — vse obenem. Boža jo in tolaži: — Nišč ne misli, nič ne misli! Srečna si, Tinica, kako si srečna!

Družba odide iz gostilne in se smeje mladi dvojici. Doma še čujeta mati in hčerka, na mizi čaka starinski pokal rmenega vina, z belim prtom pregnjena pogoda in na podolgovanem krožniku zgoraj črnikačata in od načete strani sočnordečkasta gnjat. Postelja je visoko narahljana, da je treba priljivo splezati hanjo, in vsa pogrnjena z belimi in bleščicami rjhumi, ki dajejo sveže in prijetno po domaćem platnu. K postelji je promaknjen stol in na njem stoji majhen svetlikast kožarček in poleg visoka zelena steklenica, ki je napolnjena z najboljšim domaćim žganjem.

Zjutraj, ko se komaj zdani, gredo moški v goro in ženski obljudbjeta, da prideta popoldne za njimi s polnimi jerbasi peciva in slanine. Solnce vzhaja, vinogradnički so že na gori, že odpirajo bele hrame, pripravljajo stiskalnice in brete in se razkropljajo med brajdami. Tam se oglaša eden, tam drugi tam pove dočip Lipovčev Šimon, od druge plati se mu zasmije Lisjakov. Nace in ga podraži s pokazeno ženitvijo. Kakor se nagiblje dan, tako raste dobra volja. Po hramih civilijo stiskalnice moči se cedi v lesene golide, močan vinski duh napolnjuje prostor, gospodar zajema s staro majoliko v prostrani kadi, pokuša sam in mlaska z težkom, pomislja in kima, zajema v drugo in ponuja še sedu v pokusu, v pomislek in izjavo.

— Bog jo je dal! — govori hvaležno in zadovoljno. — Pozna se, da je Bog dal! Taka je ta kapija, kakor bi je bili iz nebes nastregli!

Ko se nagiblje dan, pridejo ženske v širokih bellih predpanskih, s pisanimi rutami okoli pleč in z ogromnimi in na vse načne krasstimi jerbasi na močnih zarjavellih glavah. Mladina jim uka nasprot, može in starci vlike s pajčevinami preprečne klobuke in jih kličajo od daleč po imenih. Visoko so nakopčeni pastasti jerbasi in na mnogi strani kuža izpod belega prta okroglasta kost debele kraće ali glava pečenega košturna ali klijun rumenega petelina. Zdaj — naenkrat — v mraku se je napolnila vsa gora s samimi pesmimi. Kakor bi se izpremenili vsi ti stoteri kmetje, ki šume med trtami in se vrtijo po zidanicah, črne murine, polegli po brajdah in zapeli zdaj, ko se je storil miren in prijazen jesenski večer. Ali lepo zapeči, ne samo zaživigali. O gori bi povedali pesmi, kjer žlahinja vinska trta rase, o zlati vinski kapljici, ki daje žilam kri in moč, o starčku, ki je živel tam v vinskih gorah, izpraznil na smrtni postelji zadnjo kupo te rujne tekočine in se priporočil z njo v roki samemu nebeškemu očetu: — Še tale kožarček — pa bom prepetil vekomaj tvojo čast in slavo! — Sosed se brati s sosedom, fant s fantom, mož z možem, vsekrižem prigovarja drug drugemu, "naj prime kupico v ročico, napiši Tinetu zdravico" in še posebe zabičuje:

"Cisto ga ven izpij,
drugemu nali —
saj imaš modro glavico!"

In vsi ti nepevi so tako mehkovalno prijetni, tako prijedno zaokroženi, da silijo pevcu in pivec smeh na usta.

Že pozno zvečer je prijet Franc brat Toneta v zidanici pod pazduho, ga odpejal na piano, ga potisnil tik sebe na klo pod brajdo in mu povedal nekaj zaupljivega in odkritosrčnega: — Ali poznaš ti sosedovo Marjetico? — je vprašal. — Ali se je še spominjaš?

— Še! — je odgovoril Tone.

— Tisto, vidiš, — je zasupal Franc, — njo imam rad. In tudi ona mene: prisegla mi je! Njo bi rad za ženo!

— Da! — je pritrild Tone. — Ali kaj naj jaz storim pri tem?

— Reci očetu! — je svetoval in prosil Franc. — In materi, obema reci! Dajte mu jo, svetuj, pred pustom ga poročite! Tako govor, tebe bosta ubogata!

— Hočem! — obljubuje mudi Mirtič. — Daj mi roko. — sili brat, stiska resnico in se vnaprej zahvaljuje. — Hvala ti, zame in zanjo, hvala ti!

Vračata se, brat se ga oklepje okrog ram in poje na vse grlo.

Vsi so že pospali, petje je utihnilo, samo še en sam se premetujo po sklamatem ležišču in ne more pričakati spanca. Kakor v polsu se oglasi z neumljivo besedo in sestra Milica, ki leži blizu njega, naenkrat izpregovori in polahko vpraša: — Ali še ne spiš, Tone, ali še ne spiš?

— Ne! — pove Tone in umolkne. In čez nekaj časa zopet povzame Milica: — Misli se mi blodijo po glavi, pa ne morem zatisniti oči!

— Kakšne misli? — vpraša brat in Milica molči in se po dolgem odmoru oglaši: — Ni, da bi pravila, ni mogoče! — In kesneje dodata: — Ali bi me ti razumel, ali se mi ne bi smejal?

— Ne! — obljubi brat in skriva svojo nepozornost z naglimi in točnimi pritrijevanjimi in odgovori.

(Konec prihodnjic.)

BRATJE SV. BERNARDA SE PRESELE V TIBET

Pred nekaj dnevi sta se izkrcala družnica, v resnici je pa matica sa-mostana na Sv. Bernhardu v Švici.

Zaradi razvoja modernega projekta je namreč gostišče Sv. Bernhard skoro popolnoma propadlo. Ustanova je imela malo nudit po-moč zaščil in ponesrečenim potom-kom čez prelaz Sv. Bernharda iz Švicer v Italijo. V časih, ko še niso železnice, je bila ta pot zelo živahnja. Odkar pa je stekla skočiščarske Alpe železnica, so se razmere predvrgačile. Gostišče na Sv. Bernhardu je vedno bolj izgubljalo na pomenu in slednji je videlo le še avtomobiliste, ki so prihajali hujši in razvedeni karavane. Meniha Melly in Coquoz pripovedujeta, da sta odstranila ovire, na katere sta naletela ob svojem prihodu v Tibet. Prebivalstvo se jima je že toliko približalo, da je začelo rabiti po njunem vzorcu smuči, ki so bile doslej v teh krajih neznane. Zdaj se avgušinci s Sv. Bernharda odpravljajo na pot. S seboj popeljejo tudi pse, ki jih bodo začeli v Tibetu na novo vzbajati za reševalno službo.

V KRANJSKI GORI,

lejem letovišču na Gorenjskem, kamor pridejo tudi po zimi letoviščarji (smučarji) pruda se radi bolezni stavbno zemljišče v obsegu 30 kvadratnih metrov. Zemljišče je na najlepši razgledni točki blizu kolodvora, kjer bi si intervale lahko sezidal hišo z 10 sobami, koje načrt je že narejen in bi se izročil kupcu. Cena stavbišča \$500. — Zakonski par bi si z od-dajo sob lahko uredil udobno življenje. Cenjene ponudbe na upraviteljstvo "Glas Naroda", 216 W. 18 Street, New York, N. Y. (2)

Ta **GLOBUS** kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učenči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

216 West 18 Street New York, N. Y.

go postopačev se je okoriščalo s to dobrodelno uredbo. Švicarska vlada pa je morala plačevati zanje stroške v obliku državne podpore. Da bi se izkoristilu napravil kraj, so avgušinci pred leti spremeni del samostana hotel. To je bil smrtni udarec gostišču. V hotel je prihajalo le male ljudi, ki so bili voljni plačati prenočišče in hrano in promet se je skoraj popolnoma ustavil. Tudi slovenski bernardinski psi, ki jih je bilo včas mnogo in so bili izvezbani za reševanje pone-srečencev, so se skrili na kakšnih deset glav, ki jih imajo danes v samostanu samo kot privlačne objekte ljudske radovednosti.

Ko so vse to sporloči papežu, ki je bil sam v mladih dneh dober alpinist, je odredil, naj se orezjo bratje po novem delokrogu. Našli so ga v Tibetu, med dolinama Namču in Giamanuču. To je kraj, kjer izvirata dve ogromni indski reki Mekong in Saluen. Prihodnje leto bodo zgradili avgušinci v tem kraju svojo eremitažo in se bodo zopet posvetili delu, ki so ga opravljali njih prednik.

Mesto, ki so si ga patri izbrali za novo torišče, je zelo izpostavljeno viharjem in snežnim zametom. Čez prelaz hodijo kitajske karavane. Meniha Melly in Coquoz pripovedujeta, da sta odstranila ovire, na katere sta naletela ob svojem prihodu v Tibet. Prebivalstvo se jima je že toliko približalo, da je začelo rabiti po njunem vzorcu smuči, ki so bile doslej v teh krajih neznane. Zdaj se avgušinci s Sv. Bernharda odpravljajo na pot. S seboj popeljejo tudi pse, ki jih bodo začeli v Tibetu na novo vzbajati za reševalno službo.

ZENSK JE PREVEČ, DENARJA PREMALO

Po najnovejšem štetju prebivalstva na Angleškem — 26. aprila letos — ima London z okolico vred 8 milijonov in 200 tisoč prebivalcev. Prebivalstvo se je torej od 1. 1921 naprej pomnožilo za 9 odstotkov. Vsa Anglija šteje 39 milijonov 937.931 prebivalcev. Število žensk se je v primeru s številom moških v zadnjih 10 letih nekaj zmanjšalo, vendar pa pride še vedno na 1000 moških v Angliji še vedno 1087 žensk. Ta pojav kažejo vse statistike evropskih držav in povsod se kaže, da je žensk povsod preveč denarja pa povsod premalo.

POLET SE JE NAJBZRŽ IZJALOVIL

BERLIN, Nemčija, 24. avgusta. — O nemških letalcih, Willy-u Rody-u in Christianu Johansenu, ki sta hoteli poleteti preko Lizbone v Ameriko, ni nobenega sledu. Posluževala sta se aeroplana, ki je razvijal tristo konjskih sil. (Poznejša poročila pravijo, da sta se izkrcala v Lizboni).

SMEH NAMESTO OPERACIJE.

Nasvet, naj se človek smeje, če hoče biti zdrav, ni brez podlage. Razpoloženje močno vpliva na človeški organizem. Toda vsak človek se ne more smejeti, posebno v sedanjih težkih časih mnogim ni do smeha. Londonski medicinski tehnik "Lancet" poroča o primeru, ko je smehek človeku res pomagal. Ni pa šlo za vpliv na bolniškovo psiho temveč za čisto mehanični način.

V londonski bolnišnici se je lečil mož, ki je imel v vratu nevaren gnojni čir. Navadno zdravniki tak čir odstranijo z operacijo, kar pa utegne biti pri starejših ljudeh nevarno. Zdravnik dr. Croft je pa prišel na originalno idejo: odpraviti čir brez operacije. Priredil je v bolniško komično predstavo, obstoječo v tem, da je začel svojega asistenta bombardirati z žganci, ki jih je bila polna skleda na mizi. Asistent pa ni držal rok križem, temveč je začel odgovarjati na bombardiranje seveda tudi z žganci. Bolnik s čirom v grlu je najprej debelo gledal zdravnika in njegovega asistenta, potem pa počil v smeju takoj, da mu je čir v grlu podi, ker so se misle med smehom močno natezovale. Zdravnik mu je takoj izpral čir in čez nekaj dni je odšel mož zdrav domov. Za njegovo okrevanje se mora zahvaliti smehu.

27. avgusta:	Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen

<